

Vîdûnas

Tautos Gîvata

2

Filosofiski-sociologiski aiškinimai

Rûta

Tilzēj 1920-mt.

stiprībē. Jis īra visumet tikrasis tautos valdītojas. Bet ir jis nēra tuo be tautos sutikimo. Atmesdama visa, kas kilnu, aukšta, vaišku, atmeta jī ir jī. Berods tuomet jī ir save pasmerkia zuvimui.

**Kelios
valdiavai
pagrindinēs
mintīs.**

Īra didis skirtumas tarp minētojo tautos sūnaus ir zemiausiojo jos vaiko. Jis īra vienas savo vaiškume, kitiems esant daug. Īpatiai tūjū nēra māza, kuriū gīvenimo tikslus nustāto kūno ir geismū reikalāvimai. Toli tiems zmonēms, kol nebenorēs gauti, bet teikti. Bet visiems turi tarnauti valdiava. Visū norai turētū krīpti nors īš lengvo kilnībēn, zmoniškuman.

Todēl valdiavā kuriant ir taisant, labai svarbu sī omenij turēti: Valdiava turi būt kiekvienām tautos vaikui geriausia ir tinkamiausia sālīga ir priemonē apreikšt aukštiausiajām jo zmoniškumui.

Tokiai valdiavai sudarīt, turi būti kvietiami ir telkiami visū zmoniū norai. Tiejie turētū sueiti ī tikrājā sāntarā ir sāklausā. Net norai tū zmoniū, kurie vien seka savo troškimus, turētū būt naudojami sīām tikslui. Ir taip tad reikētū surasti gīvenimo tiesas ir pastatīti atskirū luomū ir zmoniū tēses, kuriomis jie gīvendami turētū vaduoties.

Kā kiekvienas nori ir dāro, turi būti tat, kā kiekvienas kitas galētū norēt ir darīti; o tatiāu kiekvienām būtū smagu gīventi.

"Visa, kā jūs norite, kad zmonēs jums darītū, darīkite jiems."

Joks zmogus neturētū būti kitām daugiau priemonē jo tikslāms, negu jis patsai jām.

Jeigu koks ištâtimas privertia žmones jį dažnai perzengt, jis turi bût šalinamas; jis nėra teisingas.

Visa, kas tautoj îra, ir kas gâli derėti atskiro žmogaus aukštiniui, turi jâm bûti prieinama. Vien tai, kad jis tâm dâr nėra prinokęs, galëtû tše padariti skirtumû.

Pirmiausioji kiekvieno žmogaus tiesa turëtû bûti tai, kad jâm leidama dirbti pagrindiniâm valdiavos tikslui. O dirbti savo bûdu, taip kad jaustûsi smagus, tai turëtû reikšt, kad jo darbu sukiltû aukštiausias jo gîvîbės pajautimas, bûtent šventas džiaugsmas.

Ir dirbant prastiausiâji dârbâ, žmogui turëtû bût numanu, kad jis tarnauja visos tautos labui, o visa tauta jo dârbo svarbumâ atjautia.

Visi ištâtimai, visos îstaigos turi augt iš tautos esmės. Niekumet neturëtû bût skolinama iš kitû tautû. Kâ kitos tautos turi gero, tegâli derėti râginimui atitinkamâ savo gerâ gaminti.

Kiekvienâm tautos vaikui turi bût laiduota tiek, kad jo kūnas saikiai gîvendamas gâli išmisti. Toliau jâm turi bûti progû, jo jausmâms supties graziu bûdu, jo geismâms bût patraukiamiems î tokius dalikus, kurie zâdina žmoniškumâ. Jo mintiû gîvenimas turi galėti nuolatai turtėti, jo protas ir jêgos bût miklinamos.

Pagaliau îra būtina, kad kiekvienâm žmogui, gîvenantiâm su kitais, jo mânîmas, išmintis ir valia augtû ir stiprètû, kad jo meilê, grozê ir labumas, teisingumas, skautîbê ir kantrumas visaip apsireikštû ir îsigalëtû.

Bet neturëtû bût vertiamas nei vienas geruman. Ir nei vienas, kurs îra apreiškes savo vertîbe, neturëtû pasilikti be dalies iš žmonijos lobio.

Vienok valdiava tâm suteikia skausmâ, kurs dirba prieš pagrindinî jos tikslâ, kurs žmoniškâjâ savo paties vertîbe žemina ir naikina, ir apteršia arba silpnina kitojo

Kuo daugiau žmogus yra produktivas arba gelbėtojas ir tarnautojas, tuo daugiau jis yra tinkamas aukštesnei vietai valdiavoje. Nėsa tuomet jis kuo mažiau rūpinasi ką gauti iš gyvenimo. Jis vien nori jį save teikt.

Ipatiai šventinimui netinkamas yra žmogus, kurs dar savo asmens gerui rūpinasi materiniaiis turtais. Jis turėtų kuo greičiau išsilygtis iš savo luomo.

Motriškos gāli kiekvienā vietā uzimti kaip vīriškiejie, zinoma, kiek jū prigimtis tām yra tinkama. Todėl negāli jos eiti šventintojū, teisėjū ir valdītōjū pareigas. Kūrības gāliū pašauktos gīvībei daugint, jai atvest ī šią esamībe, jos netinka jai ir tiesiogiu būdu aukštint. Ira tai dēsnis, kurī pašalint negālima. O valdiava kaip tik turi derēt žmoniškumui aukštint.

Berods tām yra parinkta ir draugē arba šeima, vīriausioji moters gīvībēs ir valdios vieta. Bet pirmasis šeimos uždavinis yra gīvībe dauginti. Negāli tai įvīkti be šeimos. Ji todėl ir negāli būt griaujama. Ji yra labai svarbus žmoniškumo lopšis. Ir motera viešume vis tik tiek tereiškia, kiek ji šeimos dvāsios ī jī īneša.

Kuo daugiau žmogus yra susikroves materiniū turtū, tuo akīliau reikia ī tai žiūrėti, kaip jis apsieina su žmonėmis. Niekumet neturi turtai suteikti žmogui daugiau teisiū sātikiuose su kitais žmonėmis.

Išėmus pirmū-dvejū produktīvū ir pirmū trijų tarnautojų luomū pavadinimus, visi kiti neturi būt žmogaus parenkami išmitimui ar pelnui, bet vien, kad juose pasidarbuojant būtų progos savo žmoniškumui īnešt ī gyvenimā.

Tinkamumas vienai antrai vietai neturi būti surandamas kvotimais. Ne tikros tām īstaigos ir ne kiti žmonės, bet kiekvienas turi pats pasirinkt gyvenimo darbā, sekti "savo pavadinimā". Ir kaip kur ir kokiu

būdu žmogus darbuojasi ir pats tuo save perša, jis ir kitū turi būt kvietiamas į darbą.

Tikriejie piktadariai neturi būti baudiami. Įpatiai svarbu, kad nebūtū jiems mirties bausmės. Bet laisvė turi jiems būt paimama, juos sodinant į tikrus darbo ir auklėjimo namus. Jū užveizdai turi būt žmonės žimiai kilnios sielos.

Apatiniesiems luomams kiekvienos luomū eilės partina, priklausit keliems luomams; produktivām luomui turētū kiekvienas nors ir mažuma prisidėti.

Geradaris yra pirma tuo žimus, kad jis nē vieno ne nutaria, nē to, kurs jām piktā dāro. Turtū dalinimas nėra rīskus geradario žimis.

Aukštiausio kilnumo yra tas žmogus, kurs nebe-
lāukia sau smagumo ir dziaugsmo iš gyvenimo ir žmoniū,
bet kurs jiems visas savo galias teikia, jeib jie pasiektū
tikrājā laime ir dīkibe.

* * *

Pagaliau kelios dār mintis apie visā šia šio rāšto dālī! Ira norēta kā parašiti, kaip gāl Platonas parāšē savo Politeiā. Bet reikia tā pastebėti, kad šision nėra kas-nors tik taip sau sugalvota. Valdiava regēta sārīšij su tautos gīvībē, kuomet ji tvirtēja, auga, kila. O toji gīvībē suprasta, nešama kūribos žengimo.

Kiekvienas žmogus yra tos gīvībės srovelė. O ji tiek toj gīvībėj reiškia, kiek ji tā gīvībe stiprina. Pagal tai yra ir luomū svarbumas aiškintas. Nerekētū į juos žiūrėti senū supratimu ar gāl „naujovišku“ mánīmu, kad nebeturi būti luomū. Jie kaip tik yra tos lītis, kuriomis žmogus savo žmoniškumā neša į visuotinājį gyvenimā, ar iš jo sau traukia gīvībės sulties. Todėl ir tše nėra konstruuotės.

Ir nėra manīta, kad dabar visa reikētū pagal šision parašitas mintis gal Lietuvoj statīti. Ne, norima sužā-

dinti visas tautietiū sielas, kad numanītū, kā reiškia, kad žmogus gyvena ir kad jis yra tautos vaikas. Jām tad atitinkamai pasistengiant ir apsieiškiant, savaime vis daugiau iŕvks, kas Sišion, nors ir tik apskritai ir dār ne tobūlai, yra pasakīta.

Kām nors statīti ar taisīti, neužtenka to tik pageist ir apie tai kā sumanīti. Paprastai berods taip dāroma. Todėl ir žmoniū veikalai yra be jokios gilesnės prasmės. O žmogus yra viena kūribos gāliū ir jos priemonė. Jo dārbai turētū saknėti kūribos gelmėse.

Todėl reikalas visas tas gelves žmogūje sukelti. Visos žmogaus gālios, giliausiosios ir paprastiausiosios, turi iš lengvo įgaut palinkimā, vienām dalīkui vīkint. Tuomet jis bus kuo svarbesnis. Valdiava bus tokia, kokie yra tautos žmonės. Todėl pirm viso svarbu, žmonėse tā didumā sužadint, iš kurio gāli kurties tokia valdiava, kaip ji Sišion vaizduota.

